

ALUEKEHITYSJÄRJESTELMÄ MUUTOKSESSA

HALLITUKSEN
REFORMI

Aluekehittäminen on yhteistoimintaa

Alueiden kehittäminen on ministeriöiden, maakuntien, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa laaja-alaista ja monitasoista toimintaa maan eri alueiden kehittämiseksi.

Aluekehittämisen näkökulma sisältää eri hallinnonalojen toimien tarkastelemisen kokonaisuutena, alueiden näkökulmasta. Se sisältää sekä erityiset aluekehittämisen toimet ja resurssit että näkökulman siitä, että yhteiskunnallisella päätöksenteolla on vaikutuksia aluekehittämiseen.

HE laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista 5§

Elinvoimainen
alue

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

Saavutettavuus

Hyvinvointi

Osaaminen

Elinympäristö

Elinkeinot ja työllisyys

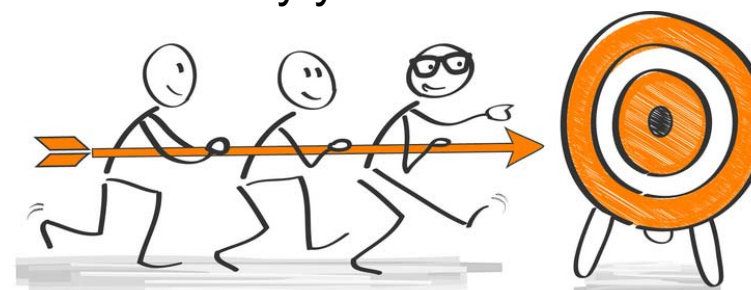
Turvallisuus

Aluekehittämisen vastuut (6§)

- Aluekehittämisestä vastaavat valtio (=kaikki ministeriöt), maakunnat ja kunnat
- Valtio vastaa valtakunnallisesta alueiden kehittämisestä ja TEM sen yhteensovittamisesta.
- Maakunta toimii oman alueensa aluekehittämisviranomaisena ja tekee tässä tehtävässä yhteistyötä alueen kuntien kanssa.
- Maakunnat vastaavat alueellaan aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta, maakunnan yleisestä kehittämisestä ja ennakkoinnista sekä näihin liittyvästä yhteistyöstä
- Maakunta kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet.

Aluekehittämisen strateginen kokonaisuus

Valtio

- Hallituksen aluekehittämisen painopistepäätös
- Ministeriöiden strategiat
- Alueiden uudistumisen neuvottelukunta

Maakunta

- Maakuntastrategia
- Maakuntaohjelma
- Älykäs erikoistuminen
- Maakunnan yhteistyöryhmät

Kunta

- Sopimusmenettelyt (valtio-kaupunkiseutu)

Rakennerahastohankkeita rahoittavat maakunnat

- Kaikki 18 maakuntaa rahoittajia
- Etelä-Suomi jatkaa tehtävien keskittämistä käynnissä olevalla ohjelmakaudella (pl. Varsinais-Suomi)

Aluekehittämisen keskustelut (32 §)

- Maakuntalain 13 §:ssä tarkoitetun neuvottelun tueksi ja valtioneuvoston ja maakuntien välisen yhteistyön edistämiseksi **valtio ja maakunnat keskustelevat vuosittain alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimeenpanosta.**
- Keskustelujen tarkoituksena on valtion ja maakuntien yhteinen näkemys alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimintaedellytyksistä.

Valtion ja maakunnan horisontaaliset yhteistyöprosessit

Sisältö

Aluekehittämisen keskustelut

- Perustana VN:n aluekehittämisen painopistepäätös, aluekehityksen tilannekuva, ministeriöiden keskeiset strategiat sekä maakuntastrategiat ja -ohjelmat
- Keskustelujen laajuus ja ministeriöiden osallistuminen voivat vaihdella vuosittain
- Valtion ja maakuntien yhteinen näkemys alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimintaedellytyksistä
- Pohjustaa maakuntalain 13 § mukaisia neuvotteluja

Talous

Maakuntalain mukaiset neuvottelut

- Perustana maakuntaorganisaation talouden tilannekuva sekä kunkin ministeriön valmisteleva toimialansa maakunnille osoitettujen tehtävien ja kustannusten arviointi
- Talouden ja kustannusten hallinnan näkökulma
- Maakunnan toteutunut ja arvioitu tulevaa kustannuskehitys sekä tarve sopeutustoimenpiteisiin

1

ALUEKEHITYKSEN MAARALLINEN TILANNEKUVA

Perusmittaristo, jolla kuvataan ja
vertaillaan alueiden tilaa.

**TERVEYS JA
HYVINVOINTI**

**ASUMINEN JA
LUONNONYMPARISTO**

OSAAMINEN

YRITYSTOIMINTA

TYÖLLISYYS

ALUETALOUS

JULKINEN / KUNTATALOUS

VÄESTÖ

2

ALUEKEHITYKSEN LAADULLINEN TILANNEKUVA

Perusmittariston perusteella tehtävät tulk-
innat ilmiöistä ja kehitysnäkymistä. Tulkinta
perustuu perusmittaristoon sekä täydentäviin
ja kokemuksellisiin indikaattoreihin.

**TALOUDEN KILPAILU- JA
UUDISTUMISKYKY**
(erit. yritysekosysteeminäkökulma)

KESTÄVÄ HYVINVOINTI

**YKSITYISKOHTAISEMMAT
ERILLISTEEMAT:**
esim. biotalous, digitalisaatio

3

YHTEINEN TILANNEKUVA

Sanallinen kuvaus alueen tilannekuvasta,
joka perustuu määrällisen ja laadullisen
tiedon tulkitsevaan yhdistämiseen.

**YHTEINEN
TILANNEKUVA
ALUEKEHITYKSESTÄ**

=

**YHTEISEN TULKINTA-
PROSESSIN KAUTTA
SYNTYNYT KUVA
ALUEKEHITYKSESTÄ**

ALKE-päätöksen
teemat
keskustelu-
agendan
pohjana:

Alueiden kilpailukyky ja ihmisten sujuva arki

Keskustelujen agendan valmistelu

- Aluekehityksen tilannekuva, Alke-päätös, Hallitusohjelman kärkihankkeet
- Eri hallinnonalojen erityiskysymykset aluekehittämiseen liittyen
- Maakuntaohjelman painopisteet /kärjet
- Mahdolliset rakennemuutostilanteet (positiivinen tai äkillinen)
- Maakuntien valmistelu oman alueensa toimijoiden (ml. kunnat ja keskuskaupungit) ja sidosryhmien kanssa
- Valtioneuvoston yhteinen valmistelu
- Maakuntien ja VN:n yhteinen työryhmä valmistelee keskustelujen toteuttamista
- Alueiden uudistumisen neuvottelukunta linjaa yleiset suuntaviivat

Uuden aluekehitysjärjestelmän haasteita

- Ohjausroolista yhteistyöhön
- Ilmiöpohjaisuus, horisontaalisuus
- Kehittämistehtävät vs. palvelutehtävät
- Ylialueellisuus
- Yksi malli & erilaiset alueet
- Resurssit

Kiitos!

www.tem.fi/maakuntaudistus

Johanna Osenius